

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Ceza İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 19120602-045-02-0278-2018-E.793/35506
Konu : Kusur Yeteneği Bulunmayan Çocuklar
Hakkında Uzlaştırma Hükümlerinin
Uygulanıp Uygulanmayacağı

30/04/2018

MERSİN CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞINA

İlgi : Erdemli Cumhuriyet Başsavcılığının 09/03/2018 tarihli ve 2018/1399 sayılı yazısı.

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış ve işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneği yeterince gelişmemiş olan çocuklar hakkında uzlaştırma hükümlerinin uygulanıp uygulanmayacağı hususunda tereddüt olduğundan bahisle görüş talebini kapsayan ilgi yazı incelendi.

Bilindiği üzere;

5237 sayılı Türk Ceza Kanununun,

"Yaş küçüklüğü" kenar başlıklı 31 inci maddesinde; " (1) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmamış olan çocukların ceza sorumluluğu yoktur. Bu kişiler hakkında, ceza kovuşturması yapılamaz; ancak, çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilir.

(2) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/5 md.) Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olanların işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması hâlinde ceza sorumluluğu yoktur. Ancak bu kişiler hakkında çocuklara özgü güvenlik tedbirlerine hükmolunur. İşlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılama ve bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin varlığı hâlinde, bu kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde dokuz yıldan onbir yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların yarısı indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası yedi yıldan fazla olamaz.

(3) (Değişik: 29/6/2005 – 5377/5 md.) Fiili işlediği sırada onbeş yaşını doldurmuş olup da onsekiz yaşını doldurmamış olan kişiler hakkında suç, ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde onsekiz yıldan yirmidört yıla; müebbet hapis cezasını gerektirdiği takdirde oniki yıldan onbeş yıla kadar hapis cezasına hükmolunur. Diğer cezaların üçte biri indirilir ve bu hâlde her fiil için verilecek hapis cezası oniki yıldan fazla olamaz."

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun,

"Uzlaştırma" kenar başlıklı 253 üncü maddesinde; "(Değişik: 6/12/2006-5560/24 md.)

(1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

- a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.
- b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;
 1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),
 2. Taksirle yaralama (madde 89),
 3. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Tehdit (madde 106, birinci fıkra),
 4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),
 5. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Hırsızlık (madde 141),

6. (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Dolandırıcılık (madde 157),
7. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),
8. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239),
suçları.

c) (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. (Ek cümle: 26/6/2009 - 5918/8 md.) Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz.

(4) Soruşturma konusu suçun uzlaşmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde, dosya uzlaştırma bürosuna gönderilir. Büro tarafından görevlendirilen uzlaştırmacı, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar görene uzlaşma teklifinde bulunur. Şüphelinin, mağdurun veya suçtan zarar görenin reşit olmaması halinde, uzlaşma teklifi kanunî temsilcilerine yapılır. Uzlaştırmacı, uzlaşma teklifini açıklamalı tebligat veya istinabe yoluyla da yapabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar gören, kendisine uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren üç gün içinde kararını bildirmediği takdirde, teklifi reddetmiş sayılır.

(5) Uzlaşma teklifinde bulunulması halinde, kişiye uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmesinin hukukî sonuçları anlatılır.

(6) Resmî mercilere beyan edilmiş olup da soruşturma dosyasında yer alan adreste bulunmama veya yurt dışında olma ya da başka bir nedenle mağdura, suçtan zarar görene, şüpheliye veya bunların kanunî temsilcisine ulaşılamaması halinde, uzlaştırma yoluna gidilmeksizin soruşturma sonuçlandırılır.

(7) Birden fazla kişinin mağduriyetine veya zarar görmesine sebebiyet veren bir suçtan dolayı uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, mağdur veya suçtan zarar görenlerin hepsinin uzlaşmayı kabul etmesi gerekir.

(8) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

(9) (Mülga: 24/11/2016-6763/34 md.)

(10) Bu Kanunda belirlenen hâkimin davaya bakamayacağı haller ile reddi sebepleri, uzlaştırmacı görevlendirilmesi ile ilgili olarak göz önünde bulundurulur.

(11) Görevlendirilen uzlaştırmacıya soruşturma dosyasında yer alan ve Cumhuriyet savcısınca uygun görülen belgelerin birer örneği verilir. Uzlaştırma bürosu uzlaştırmacıya, soruşturmanın gizliliği ilkesine uygun davranmakla yükümlü olduğunu hatırlatır.

(12) Uzlaştırmacı, dosya içindeki belgelerin birer örneği kendisine verildikten itibaren en geç otuz gün içinde uzlaştırma işlemlerini sonuçlandırır. Uzlaştırma bürosu bu süreyi en çok yirmi gün daha uzatabilir.

(13) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar gören, kanunî temsilci, müdafî ve vekil katılabilir. Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisi ya da vekilinin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi halinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

(14) Uzlaştırmacı, müzakereler sırasında izlenmesi gereken yöntemle ilgili olarak Cumhuriyet savcısıyla görüşebilir; Cumhuriyet savcısı, uzlaştırmacıya talimat verebilir.

(15) Uzlaşma müzakereleri sonunda uzlaştırmacı, bir rapor hazırlayarak kendisine verilen belge örnekleriyle birlikte uzlaştırma bürosuna verir. Uzlaşmanın gerçekleşmesi halinde, tarafların imzalarını da içeren raporda, ne suretle uzlaşıldığı ayrıntılı olarak açıklanır. (Ek cümle: 24/11/2016-

6763/34 md.) Uzlaştırma bürosu soruşturma dosyasını, raporu ve varsa yazılı anlaşmayı Cumhuriyet savcısına gönderir.

(16) Uzlaşma teklifinin reddedilmesine rağmen, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

(17) Cumhuriyet savcısı, uzlaşmanın, tarafların özgür iradelerine dayandığını ve edimin hukuka uygun olduğunu belirlerse raporu veya belgeyi mühür ve imza altına alarak soruşturma dosyasında muhafaza eder.

(18) Uzlaştırmanın sonuçsuz kalması halinde tekrar uzlaştırma yoluna gidilemez.

(19) Uzlaşma sonucunda şüphelinin edimini def'aten yerine getirmesi halinde, hakkında kovuşturmaya yer olmadığı kararı verilir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde, 171 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince zamanaşımı işlemez. Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, 171 inci maddenin dördüncü fıkrasındaki şart aranmaksızın, kamu davası açılır. Uzlaşmanın sağlanması halinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat davası açılmaz; açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır. şüphelinin, edimini yerine getirmemesi halinde uzlaşma raporu veya belgesi, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilam mahiyetini haiz belgelerden sayılır.

(20) Uzlaştırma müzakereleri sırasında yapılan açıklamalar, herhangi bir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

(21) şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunduğu tarihten itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç, uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek uzlaştırma bürosuna verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

(22) (Değişik birinci cümle: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırmacıya Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen tarifeye göre ücret ödenir. Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri, yargılama giderlerinden sayılır. Uzlaşmanın gerđeleşmesi halinde bu giderler Devlet Hazinesi tarafından karşılanır.

(23) Uzlaşma sonucunda verilecek kararlarla ilgili olarak bu Kanunda öngörölen kanun yollarına başvurulabilir.

(24) (Değişik: 24/11/2016-6763/34 md.) Her Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde uzlaştırma bürosu kurulur ve yeteri kadar Cumhuriyet savcısı ile personel görevlendirilir. Uzlaştırmacılar, avukatların veya hukuk öğrenimi görmüş kişilerin yer aldığı, Adalet Bakanlığı tarafından belirlenen uzlaştırmacı listelerinden görevlendirilir. Uzlaştırmacı, hazırladığı raporu, tutanakları ve varsa yazılı anlaşmayı büroya gönderir. Uzlaştırma süreci sonunda soruşturma dosyaları, uzlaştırma bürosunda görevli Cumhuriyet savcıları tarafından sonuçlandırılır.

(25) (Ek: 24/11/2016-6763/34 md.) Uzlaştırmacıların nitelikleri, eğitimi, sınavı, görev ve sorumlulukları, denetimi, eğitim verecek kişi, kurum ve kuruluşların nitelikleri ve denetimleri ile uzlaştırmacı sicili, uzlaştırmacılar ve eğitim kurumlarının listelerinin düzenlenmesi, Cumhuriyet başsavcılığı bünyesinde kurulan uzlaştırma bürolarının çalışma usul ve esasları, uzlaştırma teklifi ile müzakere usulü, uzlaştırma anlaşması ve raporda yer alacak konular ile uygulamaya dair diğer hususlara ilişkin usul ve esaslar, Adalet Bakanlığınca çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

"Mahkeme tarafından uzlaştırma" kenar başlıklı 254 üncü maddesinde; "(Değişik: 6/12/2006-5560/25 md.)

(1) Kamu davası açıldıktan sonra kovuşturma konusu suçun uzlaşma kapsamında olduğunun anlaşılması halinde, kovuşturma dosyası, uzlaştırma işlemlerinin 253 üncü maddede belirtilen esas ve usüle göre yerine getirilmesi için uzlaştırma bürosuna gönderilir.

(2) Uzlaşma gerđeleştiđi takdirde, mahkeme, uzlaşma sonucunda sanığın edimini def'aten yerine getirmesi halinde, davanın düşmesine karar verir. Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arzetmesi halinde; sanık hakkında, 231 inci maddedeki şartlar aranmaksızın, hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilir. Geri bırakma süresince

zamanaşımı işlemez. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde, mahkeme tarafından, 231 inci maddenin onbirinci fıkrasındaki şartlar aranmaksızın, hüküm açıklanır.”

“Birden çok fail bulunması hâlinde uzlaşma” kenar başlıklı 255 inci maddesinde; “(1) Aralarında iştirak ilişkisi olsun veya olmasın birden çok kişi tarafından işlenen suçlarda, ancak uzlaşan kişi uzlaşmadan yararlanır.”

Hükümleri yer almaktadır.

Görüldüğü üzere, kişinin işlemiş olduğu fiilden dolayı cezalandırılabilmesi, kusurlu olmasına bağlıdır. Kusur yeteneği; kişinin işlediği fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılamak, başka bir ifade ile yaptığı davranışın hukuken onay görmeyen bir davranış olduğunu anlama ve bu doğrultuda davranışlarını yönlendirebilme yeteneğidir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanununda, kusur yeteneği üzerinde etkili olan nedenlerin başında yaş küçüklüğü gelmektedir. Kanunun "Yaş küçüklüğü" kenar başlıklı 31 inci maddesinde farklı yaş grupları belirlenerek, çocukların kusur yeteneği ve yaş küçüklüğünün sorumluluk üzerindeki etkisi hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu maddenin ikinci fıkrasında; madde gerekçesinde "ikinci grup yaş küçükleri" olarak tanımlanan, "fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış olan çocuklar" a ilişkin düzenleme getirilmiş bulunmaktadır. Bahse konu hükümde; bu yaş grubundaki çocukların kural olarak anlama ve isteme yeteneklerinin olmadığı kabul edilmiş; işledikleri fiilin hukuki anlam ve sonuçlarını algılayamaması veya davranışlarını yönlendirme yeteneğinin yeterince gelişmemiş olması halinde ceza sorumluluklarının bulunmadığı açık bir şekilde hüküm altına alınmıştır. Bu durumda kusur yeteneği bulunmayan çocuklar hakkında cezaya hükmolünmemekte, sadece çocuklara özgü güvenlik tedbirleri uygulanabilmektedir. Keza kusur yeteneği, kişinin cezai yaptırımın muhatabı kılınması için zorunlu bir unsurdur.

Öte yandan, uzlaştırma kurumu 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 253 ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, bahse konu hükümde soruşturma konusu suçun uzlaştırmaya tâbi olması ve kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesi hükme bağlanmış bulunmaktadır. Söz konusu düzenleme uyarınca; soruşturmayı yürüten Cumhuriyet savcısı tarafından soruşturma konusu suça ilişkin etkin bir soruşturmanın yürütülmesi, delillerin değerlendirilmesi sonrası failin suçu işlediği hususunda kamu davası açılması için yeterli şüpheye ulaşılması ve suçun hukuki nitelendirilmesinin doğru bir şekilde yapılarak uzlaştırma kapsamında kaldığının tespit edilmesi halinde, dosyanın uzlaştırma bürosuna gönderilmesine karar verilmesi gerekmektedir.

Diğer yandan, uzlaşmanın soruşturma evresinde gerçekleşmesi halinde; şüpheli edimini def'aten yerine getirir ise hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilmekte, edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi halinde ise şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilmektedir. Bununla birlikte kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararından sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi halinde kamu davası açılmaktadır.

Kovuşturma evresinde uzlaşma gerçekleştiği takdirde ise mahkeme tarafından; sanığın edimini def'aten yerine getirmesi hâlinde davanın düşmesine; edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi hâlinde ise sanık hakkında hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verilmektedir. Hükümün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi hâlinde, açıklanması geri bırakılan hüküm ortadan kaldırılarak davanın düşmesine hükmedilmekte, gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde ise hüküm açıklanmaktadır.

Yargıtay 17. Ceza Dairesinin 27/11/2017 tarihli ve 2017/5072 esas, 2017/14611 sayılı ilamında da; " ...

Ceza Muhakemesi Hukukunda, mağdurların haklarının korunması ve suç faillerinin topluma kazandırılması amacıyla gelişen uzlaşma, mağdur ve failin, özgür iradeleriyle kabul etmeleri hâlinde, tarafsız bir üçüncü kişinin yardımıyla, suçtan ortaya çıkan sorunların çözümüne aktif olarak katıldıkları bir süreçtir. Uzlaşmada taraflar, mağdurun zararının giderilmesi hususunda bir anlaşmaya varmaya

çalışırlar. Mağdurun zararının giderilmesi, mağdura bir miktar tazminat ödenmesi şeklinde olabileceği gibi, mağdur veya toplum için belirli bir kamu hizmetinde bulunulması şeklinde veya hukuka uygun başka herhangi bir edim şeklinde de olabilir.

Uzlaşmanın amacı, kural olarak, faillerin kendi fiillerinin sonuçlarını görerek bizzat anlamaları için, suçun faili ile mağduru arasında doğrudan iletişim kurulmasıdır. Bu tür toplantılar mağdurların, klasik yargı sisteminin üstesinden gelmekte zorlandığı zayıflık duygusunu yenmelerine yardımcı olur. Eğitimli ve gönüllü uzlaştırmacılar, tarafların anlaşmaya varmalarına yardım etmek suretiyle adalet sistemini, mücadelecı ve cezalandırıcı bir süreçten işbirliğine dayalı bir sürece dönüştürebilir. Uzlaşma, mağdurların ve faillerin, gerçek anlamda sorumluluklarını bilmeleri ve uzlaşmaları için neye ihtiyaç duyduklarını anlamalarını sağlar.

Uzlaşmada, hem faillerin, hem mağdurların topluma yeniden kazandırılarak, uğradıkları zararların giderildiğine inanılır. Uzlaşmaya katılım her iki taraf için de tamamen gönüllüdür ve süreçte gizlilik ilkesi esastır.

...

Ceza adalet sistemimizde, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 253. maddesiyle uzlaşmaya başvurulması olanaklı kılınmıştır. Uzlaştırmacının amacı, ceza adalet sisteminde, mağdurun yararlarının gözetilmesi, mağdurun tatmin edilmesi, suça karşı salt ceza yaptırımını uygulamak yerine zararın giderilmesi ve onarıma ağırlık verilmesidir. Uzlaştırmacının hedefi, suçun işlenmesinden sonra fail ve mağdur arasında meydana gelen çekişmeyi, bir uzlaştırmacının girişimiyle çözmektir. Failin neden olduğu zararın giderilmesi, fail-mağdur arasındaki barış, uzlaşmanın asıl unsurunu oluşturur. Fail-mağdur arasında uzlaşma dışında da, zararın gideriminin sağlanması olanaklıdır. Ancak uzlaşma kurumunda, zararın giderilmesi ve onarım yanında ayrıca bir de moral unsur vardır. Bu nedenle uzlaşma, suçun faili bakımından cezanın "özel önleme" fonksiyonuna yardım ettiği gibi, mağdurun ve genel olarak kamunun da yararlarının korunmasını sağlar. Fail, uzlaşma ile, kural olarak, işlediği suçun sorumluluğunu kabul edip üstlenerek ve sonuçlarını da gidererek toplumla yeniden bütünleşme olanağını elde etmiş olur. Böylece failin ceza sorumluluğunu tespit ve zararın giderilmesi için gereken yapılmış bulunacağından, mağdur bakımından da adalet yerine getirilmiş olur. Fail-mağdur arasındaki uzlaşma bundan başka, kamuda da, fülle ihlâl edilmiş olan hukuk kurallarının geçerliliğini vurgulamış ve dolayısıyla toplumsal barışın yeniden kurulmasına hizmet etmiş olur.

...

TÜRK CEZA ADALET SİSTEMİNDE UZLAŞMANIN ESASLARI

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun kabul ettiği sisteme göre, uzlaşma aşağıdaki esaslara göre gerçekleştirilmektedir.

...

12)Uzlaşma gerçekleştiği ve edim def'aten yerine getirildiği takdirde, şüpheli hakkında kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir.

13)Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, takside bağlanması veya süreklilik arz etmesi hâlinde, şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince dava zamanaşımı işlemez.

14)Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi hâlinde, kovuşturmayaya yer olmadığı kararı verilir.

15)Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından kamu davası açılmak üzere iddianame düzenlenir.

... " şeklinde karar verilerek uzlaştırmacının mahiyeti ile usûl ve esasları ayrıntılı olarak belirtilmiştir.

Öte yandan uzlaştırma hükümlerinin uygulanabilmesi için failin cezalandırılabilir olması, başka bir ifade ile kusurunu ortadan kaldıran nedenlerin bulunmaması bir gerekliliktir. Zira uzlaştırma; güvenlik tedbirlerinin değil ceza sorumluluğunun bir alternatifidir. Keza uzlaştırma kapsamında kalan suça ilişkin dosyanın ancak kamu davası açılması için yeterli şüphenin bulunması hâlinde uzlaştırma bürosuna gönderilebilmesi, uzlaştırma süreci sonunda uzlaşmanın gerçekleşip gerçekleşmemesine göre verilecek kararların niteliği, kısaca uzlaştırma kurumunun usûl, esas ve sonuçları da göz önüne

alındığında, uzlaştırma hükümlerinin kusur yeteneği bulunmayan çocuklara uygulanmasının mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Yargıtay 8. Ceza Dairesinin 26/02/2018 tarihli ve 2017/13852 esas, 2018/1956 sayılı ilamında da; "...Uzlaşma hükümlerinin uygulanabilmesi için her şeyden önce fiilin 'soruşturulabilir' veya 'kovuşturulabilir' olması zorunludur. Fiilin soruşturulabilir ve kovuşturulabilir olmasından maksat, fiilin ceza kovuşturmasına tabi olması, yani muhakeme (soruşturma ve kovuşturma) şartlarının bulunmasıdır. Bir fiilin soruşturulabilir olması, uzlaşma hükümlerinin uygulanabilmesi için tek başına yeterli değildir. Ayrıca, failin cezalandırılabilir olması, yani kusurunu ortadan kaldıran nedenlerin bulunmaması da gereklidir. Failin yaşının küçüklüğü, sağır ve dilsizlik, akıl hastalığı gibi nedenlerle kusur yeteneğinin bulunmadığı hallerde faile ceza verilemez. Uzlaşma güvenlik tedbirlerinin değil, ceza sorumluluğunun alternatifidir. Bu nedenle bu kişilere karşı güvenlik tedbiri uygulanabilir ise de ceza verilemediğinden, uzlaşma hükümlerinin uygulanması mümkün bulunmadığından tebliğnamenin bozma düşüncesine iştirak edilmemiştir...."

yönünde karar verilerek, uzlaştırma hükümlerinin uygulanabilmesi için fiilin soruşturulabilir ve kovuşturulabilir olmasının yanı sıra aynı zamanda failin de kusur yeteneğinin bulunması gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Bu itibarla;

Fiili işlediği sırada oniki yaşını doldurmuş olup da onbeş yaşını doldurmamış ve işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayamayan veya davranışlarını yönlendirme yeteneği yeterince gelişmemiş olan çocuklar hakkında uzlaştırma hükümlerinin uygulanmaması gerektiği,

Mütalâa edilmekle birlikte, sorunun kanun ve yargı yolu ile çözümlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgi edinilmesini ve keyfiyetin yazısına cevaben Erdemli Cumhuriyet Başsavcılığına bildirilmesini rica ederim.

Selim AKER
Hâkim
Bakan a.
Genel Müdür V.

* Bu belge, 5070 sayılı Kanun hükümlerine uygun olarak elektronik imza ile imzalanmıştır.

Ayrıca fiziki olarak gönderilmeyecektir.

Millî Müdafaa Cad.No.22 Bakanlıklar 06420 Bakanlıklar-Çankaya/ ANKARA
Tel:0312 414 82 16 - Fax : 0312 219 43 19
E-posta:cigm@adalet.gov.tr İnternet adresi:www.adalet.gov.tr

Bilgi için: Öznur DÖNMEZ
Şube Müdürü
Telefon No: (0312) 414 82 81